

Forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra mindre avløpsanlegg (bolighus, hytter og lignende), Åsnes kommune, Hedmark

Hjemmel: Fastsatt av Åsnes kommunestyre xx.xx.xxxx med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 9 og forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 12-6

§1. Formål

Forskriftens formål er:

- a) Å supplere reglene i forurensningsforskriften i kapittel 11 og 12 med nødvendige tilleggskrav for å beskytte vannressursene i kommunen mot forurensning som kan skade andre brukerinteresser.
- b) Å gi kommunen hjemmel for å kreve nødvendig forbedring av eksisterende utslipp.

Der ikke annet er sagt, gjelder forskriften i tillegg til reglene i forurensningsforskriften kapittel 11 og 12.

§2. Virkeområde

Forskriften gjelder for utslipp av sanitært avløpsvann fra bolig-, fritids- og annen bebyggelse med innlagt vann i hele kommunen, hvor utslippet ikke overskrider 50 pe.

Forskriften gjelder ved nyetablering, utskifting og utbedring av avløpsanlegg, samt ved vesentlig økning av utslipp.

Unntatt fra forskriftens virkeområde: Bebyggelse der avløpet føres til offentlig avløpsanlegg i medhold av plan- og bygningsloven § 27-2.

§3. Definisjoner

Definisjoner er gitt i forurensningsforskriften § 11-3. I tillegg gjelder følgende:

- Med *innlagt vann* menes vann fra vannverk, brønn, cisterneanlegg eller lignende som gjennom ledning eller slange er ført innendørs. Med *innlagt vann* menes også innvendig røropplegg som forsynes av vann fra tank/beholder eller lignende (innvendig eller utvendig), og som ledes ut av bygningen til grunnen eller til oppsamlingstank.
- Med *svartvann* menes avløpsvann fra vannklosett, eller andre kilder hvor urin og/eller fekalier normalt transporteres med vann.
- Med *gråvann* menes den delen av avløpsvannet fra vanlig husholdning som kan tilbakeføres til avløp fra kjøkken, bad og vaskerom. Klosettavløp er ikke inkludert.

- Med *slamavskiller* menes en eller flere kummer for avskilling av slam fra avløpsvann. Et annet navn på slamavskiller er septiktank/kum.
- Med *avløpsanlegg* menes ethvert anlegg for håndtering av avløpsvann som består av en eller flere av følgende hovedkomponenter: avløpsnett, renseanlegg og utslippsanordning.
- Med *renseløsning* menes et anlegg som installeres med det formålet å rense avløpsvann.
- Med *resipient* menes vannforekomst som mottar forurensninger fra avløpsanlegg. Resipient for infiltrasjonsanlegg er grunnvann. Resipient for alle andre typer anlegg er overflatevann (bekk, elv, innsjø, tjern).
- Med *tot-P* menes total fosfor. Analysemetoden følger NS-EN-ISO-6878
- Med *BOF5* menes et biokjemisk oksygenforbruk over fem døgn. Dette er et mål på innholdet av organisk stoff i vann. Analysemetoden følger NS-EN-1899-1 eller NS-EN-1899-2.
- Med *helårs vannføring* menes vannføring som ved middeltemperatur over frysepunktet ikke tørker ut av naturlige årsaker oftere enn hvert tiende år i gjennomsnitt.
- Med *etterpolering* menes ekstra rensning av avløpsvannet etter at det har vært gjennom en renseløsning. Ved utslipp til resipienter som er sårbare for smittestoff kan etterpolering være nødvendig.
- Med *personekvivalenter (pe)* menes den mengde organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk målt over fem døgn, BOF5, på 60 g oksygen per døgn (NS-9426). Avløpsanleggets størrelse i pe beregnes på grunnlag av største ukentlige mengde som går til renseanlegg eller utslippunkt i løpet av året, med unntak av uvanlige forhold som for eksempel skyldes kraftig nedbør. 1 pe tilsvarer utslipp fra 1 person.
- Med *hydrologisk kompetanse* menes kompetanse om grunnvann og rensing av avløpsvann i infiltrasjonsanlegg. Man må ha tilstrekkelig kunnskap innenfor fagområdene geologi, hydrogeologi og vannkemi til å kunne vurdere sentrale parametere som: infiltrasjonskapasitet, hydraulisk kapasitet og rensemedium.
- Med *diffust utslipp* menes avløpsvann som ledes ut i grunnen før det når fram til resipienten.
- Med *infiltrasjonskapasitet* menes mengde avløpsvann som kan infiltreres i jorda.
- Med *hydraulisk kapasitet* menes mengde vann som kan strømme gjennom jord.
- Med *egenskap som rensemedium* menes jordas evne til å holde tilbake forurensning.
- Med *TKB* menes termotolerante koliforme bakterier, som er en indikator på forekomst av tarmbakterier fra mennesker eller dyr, herunder mulig innhold av sykdomsfremkallende mikroorganismer (bakterier, virus, parasitter).
- Med *ADK-1* kurs menes kurs i praktisk utførelse av ledningsanlegg for vann og avløp.
- Med *etterpolering* menes anlegg/innretning for å øke sikkerheten mot uønskede utslipp og for ytterligere å redusere innholdet av smittestoffer og næringsstoffer etter minirensanlegg dersom anleggstypen ikke alene klarer utslippskravene.

§ 4. Avløpsnett

Avløpsnettet skal, uten at det medfører uforholdsmessig store kostnader, dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes med utgangspunkt i den beste tilgjengelige teknologi og fagkunnskap, særlig med hensyn til

- a) Avløpsvannets mengde og egenskaper
- b) Forebygging av lekkasjer

- c) Begrensning av forurensning av resipienten som følge av overløp

§ 7. Rensekrav

Utløpsvannet fra avløpsanlegget skal ikke overstige følgende verdier:

Parameter	Maksimum utløpskonsentrasjon	Tilsvarende prosent rensesgrad
Total fosfor (Tot P)	< 1,0 mg/l	90%
Organisk stoff (BOF ₅)	< 25 mg/l	90 %

Renseeffekten skal beregnes som årlig middelvei av det som blir tilført renseanlegget.

Ved utslipp til lokale resipienter som har særlige brukerinteresser, som badevann, drikkevann og vanning i jordbruk, eller vannresipienter med liten vannføring, kan det bli satt krav om etterpolering og grenseverdier for utslipp av bakterier (TKB).

Dersom det kun slippes ut gråvann, skal gråvannet minimum gjennomgå rensing med godkjente renseløsninger som beskrevet i § 8.

§ 8. Godkjente løsninger

Grunnundersøkelse skal alltid gjennomføres og danne grunnlag for valg av avløpsløsning og dimensjonering av anlegg. Dersom stedlige løsmasser er egnet for rensing av avløpsvann, skal infiltrasjon i grunnen alltid benyttes.

Andre godkjente løsninger som kan benyttes der det ikke er mulig med infiltrasjon:

- Våtmarksfiltre (filterbedanlegg)
- Minirensanlegg
- Biologiske filtre for gråvann
- Tett tank for svartvann fra boliger
- Tett tank for svartvann og gråvann fra fritidsboliger
- Sandfilteranlegg for gråvann

Alle andre tekniske løsninger skal være vurdert før tett tank. Tett tank for bolig tillates kun i eksisterende bebyggelse, der det ikke er mulig med annen løsning.

Basert på fremlagt dokumentasjon og stedlige forhold, vil kommunen vurdere om andre renseløsninger for avløpsvann kan godkjennes.

Kommunen kan kreve tilknytning til kommunal avløpsledning når det er mest hensiktsmessig.

Nærmere informasjon om hvilke krav det stilles til de enkelte godkjente renseløsningene er gitt i vedlegg 1 til denne forskriften

§ 9. Utslippssted

Utslippssted for rensset avløpsvann fra renseanlegg skal lokaliseres slik at:

- a) Uslipp til sjø og ferskvann lokaliseres minst 2m under laveste vannstand
- b) Utslipp til elv kun forekommer til elv med helårsavrenning
- c) Utslipp til grunnen kun forekommer til stedegne løsmasser

Utslippsted for avløpsvann fra renseanlegg skal for øvrig lokaliseres og utformes slik at virkningene av utslippet på resipienten blir minst mulig, og at brukerkonflikter unngås, herunder slik at utslippet ikke medfører fare for forurensing av drikkevann eller til hinder for rekreasjon.

Det tillates ikke at urensset avløpsvann føres til jordbruksdrenering, overvannsnett eller tilsvarende.

Der det er uforholdsmessig langt til resipient med årssikker vannføring, kan det tillates å kople utløpsledning for rensset avløpsvann til drens- eller overvannsledning dersom den munner ut i resipient med årssikker vannføring.

Kommunen kan i særskilte tilfeller tillate å føre rensset avløpsvann til resipient med ikke årssikker vannføring eller til terreng, dersom dette ikke gir uakseptable hygieniske forhold. Dersom utslippet føres til terreng skal massene ha tilstrekkelig hydraulisk kapasitet.

Ved utslipp av rensset avløpsvann til elv, bekk, innsjø eller annen vannforekomst skal utløpet være dykket til enhver tid.

§10. Krav til prosjektering og utførelse

Prosjektering:

Prosjektering og anleggsutførelse skal utføres av foretak med nødvendig VA-teknisk kompetanse. Den som skal stå for utførelsen, skal minst ha ADK-1 kurs eller tilsvarende.

Foretakene må kunne godkjennes for ansvarsrett etter plan- og bygningsloven, og minst 1 av foretakene må kunne godkjennes som ansvarlig søker.

Renseanlegget skal dimensjoneres og bygges slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale for stedet der de ligger. Ved utformingen av anlegget skal det tas hensyn til variasjoner i mengde sanitært avløpsvann i løpet av året.

Kun sanitært avløpsvann skal ledes til avløpsrenseanlegg. Overvann/drensvann/takvann skal ikke ledes til avløpsrenseanlegg.

Brukerinteresser og mulige konflikter med disse skal være vurdert. Kommunen kan også kreve at resipientens tålegrense skal være vurdert.

§11. Drift, vedlikehold og tilsyn

§11.1 Eiers ansvar og plikter:

- Anlegget skal drives og vedlikeholdes slik at alle krav etterfølges
- Anlegget skal til enhver tid fungere etter hensikten. Dersom dette ikke er oppfylt kan anlegget kreves oppgradert/utbedret.
- Alle kumlokk skal være tette og forsvarlig sikret
- Krav til tømmehyppighet, kjørbar veg og abonnentens plikter er fastsatt i forskrift om tvungen tømning av mindreavløpsanlegg i Åsnes kommune

Dersom det skal bygges felles avløpsanlegg for flere eiendommer, settes det krav til at det inngås en avtale mellom eiendommene om etablering og drift. Denne avtalen må fremlegges for kommunen ved søknad om utslippstillatelse.

§11.2 Serviceavtaler

For

- a) Minirensanlegg
- b) Våtmarksfilter
- c) Biofilter for gråvann

Skal det opprettes en skriftlig drifts- og vedlikeholdsavtale mellom anleggseier og kompetent fagmiljø. Kopi av avtalen skal sendes til kommunen. En serviceavtale gjelder inntil oppsigelse. Ved eventuell oppsigelse av avtalen skal kopi sendes kommunen, og ny serviceavtale må være underskrevet dersom anlegget fortsatt skal være i drift. Kopi av driftsjournal som viser oppfølging av anlegget, samt dokumentasjon på at utslippsvannet tilfredsstillende de krav til restutslipp som forskriften stiller, skal sendes kommunen minst en gang pr. år.

§11.3 Tilsyn

Kommunen fører tilsyn med at denne forskriften følges. Kommunen er forurensningsmyndighet og skal ha adgang til å besøke anlegget for kontroll og tilsyn.

Tilsynet omfatter både kontroll av anleggets tilstand og ytelse, samt kvalitet på utført service og vedlikehold. Kommunen eller den som kommunen bemyndiger kan ta utløpsprøver for kontroll av at rensekrav overholdes.

§ 12. Utslipp fra eldre anlegg

Alle private renseanlegg som omfattes av denne forskrift har en forventet levealder på 20-30år. Kommunen kan gi pålegg om utbedring av eldre avløpsanlegg, dersom anleggseier ikke kan dokumentere at anleggets dimensjonering og oppbygging tilfredsstillende dagens krav.

Ved utbedring av anlegg som ble etablert på et tidspunkt hvor det ikke var krav om utslippstillatelse, i praksis anlegg etablert før 1972, må det søkes om utslippstillatelse.

Utbedring/oppgradering av anlegg krever søknad med nødvendig dokumentasjon.

§ 13. Avløp i driftsbygninger

Det tillates ikke å føre avløp fra wc og dusj i driftsbygning til lager for husdyrgjødsel. Avløp fra driftsbygninger skal etableres i samsvar med § 8 ovenfor.

§ 14 .Oppmalt matavfall (Avfallskvern)

Det er ikke tillatt å montere avfallskvern til røropplegg som er tilknyttet private avløpsanlegg.

§ 15. Lukt

Avløpsanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes på en slik måte at omgivelsene ikke utsettes for sjenerende lukt.

§16. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft xx.xx.xx.

Vedlegg 1

Grunnundersøkelser

Grunnundersøkelse skal alltid gjennomføres og danne grunnlag for valg av avløpsløsning og dimensjonering av anlegg. Dersom stedlige løsmasser er egnet for rensing av avløpsvann, skal infiltrasjon i grunnen alltid benyttes

Ved grunnundersøkelser skal infiltrasjonskapasitet, hydraulisk kapasitet, løsmassenes egenskaper som rensemedium og risiko for forurensning vurderes. Den som foretar grunnundersøkelser skal ha hydrogeologisk/jordfaglig kompetanse.

Løsmassenes egenskaper som rensemedium skal dokumenteres selv om rensenanlegget kun renser gråvann. Det skal også vurderes om anlegget skal frostisoleret. Avstand til drikkevannskilder, overflatevann, ledningstraséer, grunnvann og lignende skal vurderes.

Avstand fra oppstillingsplass for slambil til anlegg som skal tømmes

Anlegg som skal tømmes skal være lett tilgjengelig for tømming med tyngre kjøretøy. Ved etablering av nye anlegg skal avstand mellom oppstillingsplass for slambil og kummer ikke overstige 25m.

Tilgjengelighet anlegg

Alle anlegg må være tilgjengelig for tømming, kontroll og vedlikehold.

Sikring av kummer

Alle kumlukk skal være tette og forsvarlig sikret, slik at ingen kan falle ned i kummen. Dette er anleggseiers ansvar. Skadede eller ødelagte kumlukk skal erstattes umiddelbart. Kommunen kan erstatte skadede/manglende kumlukk på eget initiativ, kostnadene vil da faktureres anleggseier.

Det skal enten ligge et tungt sementlokk over kummen(e), eller hvis lokket er av lettere materiale, skal det være sikret med en gjennomgående stang med låsering. Alle kumlukk må kunne håndteres av en person.

Godkjente renseløsninger

Slamavskillere og mindre avløpsanlegg skal utformes i henhold til gjeldende VA/miljøblad eller tilsvarende.

Slamavskiller

- Slamavskiller er bare tillatt som forbehandling før hovedrensetrinn.
- For gråvannsanlegg kan prefabrikkert filterposekum benyttes i stedet for slamavskiller. Type filterposekum skal godkjennes av kommunen.
- Slamavskillere for helårsboliger og hytter skal tømmes helt for slam etter behov, men ikke sjeldnere enn henholdsvis hvert andre og fjerde år.
- Halsen på slamavskiller og lokk skal være minst 20cm over bakken.
- Der det benyttes slamavskillere med kjegle som har en rett kant, skal den rette kanten gå over røret som går ut fra huset.

Infiltrasjonsanlegg

- Alle nye infiltrasjonsanlegg skal ha peilerør i enden av infiltrasjonsgrøfta/grøftene.
- Ved mer enn 2 grøfter, skal det brukes pumpe eller annen støtbelastning for fordeling.
- Landbruksdrenering er ikke godkjent løsning for infiltrasjon eller etterpolering av avløpsvann.
- Det er viktig å føre tilsyn og renhold av komponenter som pumper, fordelingskummer og evt. vippekar.

Tett tank

- Alle andre løsninger skal være vurdert før tett tank.
- For helårsboliger godkjennes tett tank kun for svartvann. Løsningen godkjennes da bare i kombinasjon med godkjent renseløsning for gråvann. Tett tank for bolig tillates kun i allerede eksisterende bebyggelse.
- For fritidsboliger kan det tillates tett tank for både svartvann og gråvann, dersom ingen annen løsning er mulig.
- Ved bruk av tett tank bør det benyttes lavtspylende toalett eller tilsvarende.
- Tankvolum skal være minst 6m³ for både helårsboliger og fritidsboliger.
- Nyeetablerte tanker skal ha alarm for høy vannstand.
- Installasjons- og forankringsanvisning som medfølger tanken skal følges ved installering av tanken.
- Kommunen kan foreta trykktesting av tette tanker på anleggeiers regning. Dette vil bli varslet i forkant.

Minirensanlegg

- Minirensanlegg tillates for både boliger og fritidsboliger. Kommunen kan sette krav til slamavskiller eller etterpolering etter anlegget. Dersom rensed avløpsvann skal etterpoleres ved infiltrasjon i løsmasser på stedet, skal også dette baseres på grunnundersøkelser.
- Anlegg skal tømmes i henhold til de krav leverandøren oppgir, og ellers ved behov.

- Kommunen kan ta prøver fra anlegget på anleggeiers regning
- Det skal være en skriftlig drift- og vedlikeholdsavtale mellom anleggseier og kompetent fagmiljø. Serviceavtaler må inngås i henhold til leverandørens spesifikasjoner. Følgende skal reguleres i en drift- og vedlikeholdsavtale (dette kommer i tillegg til det som står oppført i vedlegg 2 punkt 2.3 til kapittel 11 i den sentrale forskriften):
 - o Regelmessig service på anlegget
 - o Prøvetaking av rensed vann
 - o Krav til kontroll av doseringsutstyr og kjemikaliebeholder
 - o Kontroll og nødvendig vedlikehold av etterpoleringsløsning
 - o Kontroll og nødvendig vedlikehold av hygieniseringstrinn
 - o Krav til føring av driftsjournal for avløpsanlegget

Sandfilteranlegg

- Gjelder bare som renseløsning for gråvann.
- Ved tilsyn av anlegget kan kommunen ta prøver av utløpsvannet.
- Filtermassen skal skiftes ut når prøveresultatene ikke overholder kravene.
- Det er viktig å føre tilsyn og renhold av komponenter som pumpe, pumpekum og alarm.

Biologisk filter

- Biologisk filter er kun tillatt for gråvann.
- Biologisk filter for gråvann krever slamavskiller/slamfilter som forbehandling.
- Det skal være en skriftlig drift- og vedlikeholdsavtale mellom anleggseier og kompetent fagmiljø.
- Dersom det ikke er mulig å føre utløpsvannet til infiltrasjon, skal det rensede vannet føres til resipient med årssikker vannføring.

Våtmarksfiltre

- Det skal være en skriftlig drift- og vedlikeholdsavtale mellom anleggseier og kompetent fagmiljø.
- Ved tilsyn kan kommunen ta prøver av utløpsvannet.
- Filtermassen skal skiftes ut når prøvene ikke overholder kravene.

Vedlegg 2. Forarbeider til forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra mindre avløpsanlegg, Åsnes kommune, Hedmark

Lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg

EUs vanndirektiv ble gjort gjeldende i Norge i 2008. Vanndirektivets hovedmål er å sikre god tilstand i overflatevann og grunnvann. Vanndirektivet er gjort gjeldende i Norge gjennom Vannforskriften. Kommunen er ikke tillagt myndighet etter Vannforskriften, men kommunen har myndighet på flere områder som påvirker vannmiljøet og vannkvaliteten, herunder avløp, landbruk, vannforsyning, miljø, forurensning og arealplanlegging.

Et område som i stor grad bidrar til forurensning av vannforekomster i Åsnes kommune er private avløpsanlegg. I Åsnes kommune er det ca. 2600 private avløpsanlegg. Mange av disse anleggene er gamle og mangelfulle, og tilfredsstillende ikke dagens krav til rensing av avløpsvann. De bidrar dermed til å forurense vannforekomstene. Et viktig tiltak for å redusere forurensning av vannforekomstene er å utbedre alle disse gamle avløpsanleggene. Dette vil være en stor og tidkrevende jobb.

Den nye forskriften om utslipp av sanitært avløpsvann fra mindre avløpsanlegg i Åsnes kommune vil være et viktig verktøy i arbeidet med å rydde opp i de private avløpsanleggene, da den blant annet gir kommunen hjemmel for å kreve nødvendig utbedring av gamle/eksisterende anlegg, gir tydelige retningslinjer/krav til utslippstillatelser og til hvordan nye anlegg skal utformes, samt krav til drift og vedlikehold. En slik lokal forskrift er også et godt verktøy for politisk forankring, et praktisk arbeidsverktøy for saksbehandler og konsulent som sikrer forutsigbarhet og likebehandling.

Gjennom den nye forskriften vil kommunen være bedre rustet til å sette i gang arbeidet med å rydde opp i alle de private avløpsanleggene som finnes i kommunen, noe som på sikt vil bidra til å begrense forurensningen til vannforekomstene våre.

Tilstanden i Åsnes

Flere vannforekomster i Åsnes har moderat eller dårlige miljøtilstand, blant annet Gjesåssjøen og Strandsjøen. Dårlig miljøtilstand i disse to sjøene skyldes i hovedsak avrenning fra private avløpsanlegg og fra landbruket.

For å bedre miljøtilstanden i vannforekomstene må det settes i gang tiltak. Sommeren 2018 ble det kartlagt 233 anlegg rundt Gjesåssjøen, og 156 anlegg rundt Strandsjøen. 181 av anleggene rundt Gjesåssjøen er i en slik tilstand at de bør utbedres. Tilsvarende bør 120 av anleggene rundt Strandsjøen utbedres.

I første omgang er det utbedring av private avløpsanlegg i nærheten av vannforekomster med dårlig miljøtilstand som prioriteres. Deretter skal vi ta for oss de private avløpsanleggene i resten av kommunen.

Andre faktorer som påvirker miljøtilstanden

Det er ikke kun private avløpsanlegg som fører til dårlig miljøtilstand i vannforekomstene våre. Avrenning fra landbruket er en viktig årsak til dårlig miljøtilstand i mange vannforekomster, men også kommunal kloakk og samferdsel kan påvirke miljøtilstanden.

For å nå målene i Vannforskriften må det i tillegg til opprydning i private avløpsanlegg også gjøres tiltak med de andre kildene til påvirkning. Landbrukskontoret har utført en rekke tiltak rundt Gjesåssjøen for å minimere avrenning fra landbruket. Tilsvarende tiltak bør også gjennomføres rundt Strandsjøen, og i andre områder i kommunen hvor det er risiko for avrenning til vassdrag. Når det gjelder avrenning fra kommunal kloakk må man få en oversikt over, og evt. begrense avrenning/overløp fra offentlige pumpestasjoner og ellers på ledningsnettet.

Ny forskrift om tvungen tømming av mindre avløpsanlegg

I forbindelse med forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann, har det blitt utarbeidet en ny forskrift om tvungen tømming av mindre avløpsanlegg i Åsnes. Dette for at det skal være samsvar mellom de to forskriftene. Den nye forskriften om tvungen tømming av mindre avløpsanlegg erstatter den forrige forskriften fra 2002.